

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 335/06-55

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 30. októbra 2007 v senáte zloženom z predsedu Jána Lubyho a zo sudkyne Marianny Mochnáčovej a sudcu Lajosa Mészárosa prerokoval prijatú sťažnosť Ing. F. H., B., zastúpeného advokátom Mgr. M. B., B., vo veci namietaného porušenia základných práv na súdnu ochranu a na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 v spojení s čl. 142 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 1 M Cdo 1/2005 a jeho rozsudkom z 25. októbra 2005 a takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 1 M Cdo 1/2005 a jeho rozsudkom z 25. októbra 2005 b o l o p o r u š e n é základné právo Ing. F. H.

a) na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky nesprávnym právnym posúdením veci v spojení s inou vadou v konaní,

b) na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd nedoručením vyjadrenia vo veci samej protistrane.

2. Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 M Cdo 1/2005 z 25. októbra 2005 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

3. Ing. F. H. p r i z n á v a úhradu trov právneho zastúpenia v sume 10 633,80 Sk (slovom desaťtisícšesťstotridsaťtri slovenských korún a osemdesiat halierov), ktorú je Najvyšší súd Slovenskej republiky p o v i n n ý vyplatiť na účet jeho advokáta Mgr. M. B., B., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Sťažnosti Ing. F. H. vo zvyšnej časti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Uznesením Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) č. k. I. ÚS 335/06-24 z 3. novembra 2006 bola prijatá na ďalšie konanie sťažnosť Ing. F. H., B. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základných práv na súdnu ochranu a na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 v spojení s čl. 142 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 M Cdo 1/2005 z 25. októbra 2005.

2. Podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prerokoval ústavný súd túto vec na neverejnom zasadnutí, keďže tak sťažovateľ podaním z 11. júna 2007, ako aj najvyšší súd vo vyjadrení z 24. apríla 2007 vyslovili súhlas s tým, aby sa upustilo od ústneho pojednávania. Ústavný súd vychádzal pritom z listinných dôkazov a vyjadrení účastníkov konania nachádzajúcich sa v spise.

3. Zo sťažnosti doručenej ústavnému súdu 9. januára 2006 vyplýva, že Okresný súd Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) uznesením sp. zn. 8 C 165/00 zo 7. apríla 2003 zamietol návrh sťažovateľa na povolenie obnovy konania pôvodne vedeného vo veci

o neplatnosť kúpnej zmluvy. Okresný súd založil svoje rozhodnutie v podstate na formálnom dôvode, že rozhodnutie bývalého Štátneho notárstva v B. (ďalej len „štátne notárstvo“) sp. zn. D 1678/58 predložené sťažovateľom, na ktoré vo svojom návrhu sťažovateľ poukazoval, nemá náležitosti rozhodnutia. Sťažovateľ totiž predložil iba ním vyhotovený odpis rozhodnutia, pretože pôvodné rozhodnutie založené v dedičskom spise nemal k dispozícii. Aj keď oň žiadal, nebolo mu poskytnuté. Podľa tvrdenia sťažovateľa toto rozhodnutie preukazovalo nedostatok aktívnej legitímácie žalovanej v konaní o neplatnosť uzavretej kúpnej zmluvy (v tomto konaní mala žalovaná postavenie žalobkyne), pretože rozhodnutím štátneho notárstva došlo k rozdeleniu celej nehnuteľnosti, a teda žalovaná sa nemohla domáhať vyslovenia neplatnosti kúpnej zmluvy o prevode nehnuteľnosti, ku ktorej už pred jej uzavretím stratila spoluvlastnícke právo. Okresný súd rozhodol bez pojednávania a bez toho, aby vykonal dokazovanie spisom štátneho notárstva sp. zn. D 1678/58. Okresný súd súčasne odkázal sťažovateľa, aby podal žalobu o určenie vlastníckeho práva. Sťažovateľ podal proti označenému uzneseniu okresného súdu odvolanie, o ktorom Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) uznesením sp. zn. 7 Co 67/03 z 31. októbra 2003 rozhodol tak, že uznesenie okresného súdu potvrdil. Krajský súd sa stotožnil s okresným súdom v tom, že odpis rozhodnutia štátneho notárstva sp. zn. D 1678/58 nebol v čase podania návrhu dokladom. Proti uzneseniu krajského súdu ako odvolacieho súdu podal sťažovateľ dovolanie, o ktorom najvyšší súd uznesením sp. zn. 2 Cdo 71/2004 z 11. júna 2004 rozhodol tak, že ho odmietol. Na základe podnetu sťažovateľa podal generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) mimoriadne dovolanie, ktoré odôvodnil tým, že:

- sudy odmietli neoverený odpis rozhodnutia štátneho notárstva sp. zn. D 1678/58 predložený sťažovateľom, hoci tento nemohol predložiť odpis overený, aj keď oň žiadal, a naopak, nevyžiadali príslušný spis štátneho notárstva a nevyhodnotili ho, čo je postup neobjektívny a účelový,

- návrh bol dôvodný, pretože okolnosti, ktoré sťažovateľ predložil spolu s návrhom na povolenie obnovy konania, je možné považovať za nové skutočnosti a dôkazy, ktorých preskúmanie môže privodiť pre sťažovateľa priaznivejšie rozhodnutie vo veci samej,

- sudy na prerokovanie návrhu na obnovu konania nenariadili pojednávania a neumožnili tak sťažovateľovi (v konečnom dôsledku i žalovanej) vyjadriť sa k návrhu, predložiť nové

dôkazy a uviesť nové skutočnosti, ktoré by riadne odôvodňovali rozhodnutie súdov o návrhu na obnovu konania, čím sťažovateľovi odňali možnosť vyjadriť sa k predloženým novým dôkazom a skutočnostiam.

Generálny prokurátor svoje podanie uzavrel poukázaním na § 243e ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku. Najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 1 M Cdo 1/2005 z 25. októbra 2005 mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora zamietol. Najvyšší súd založil svoj rozsudok:

- na formálnom dôvode, že generálny prokurátor nekonkretizoval, ktoré vady v konaní súdov a prečo predstavujú vady konania uvedené v § 237 Občianskeho súdneho poriadku, prípadne iné vady konania, ktoré mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, ktorý nedostatok bránil najvyššiemu súdu vec náležite preskúmať v zákonných intenciách, teda v rozsahu a z dôvodov uvedených sťažovateľom,

- čo sa týka prípadných vád podľa § 237 Občianskeho súdneho poriadku poukázal na uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 71/2004 z 11. júna 2004, ktoré nekonštatovalo existenciu týchto vád a ktorým sa cítil najvyšší súd viazaný,

- čo sa týka „iných vád“, za iné vady [v zmysle § 243f ods. 1 písm. b) Občianskeho súdneho poriadku] najvyšší súd nepovažoval nenariadenie pojednávania a na to nadväzujúce odňatie procesných práv účastníka konania a súčasne za odňatie možnosti konať pred súdom nepovažoval odňatie možnosti konať pred súdom len pre časť konania do takej miery, že účastník konania mohol uplatniť svoj vplyv na výsledok konania napr. tým, že mohol podať proti rozhodnutiu odvolanie. Vo veci sa vyjadrila žalovaná, ktorej vyjadrenie najvyšší súd sťažovateľovi nedoručil. Podľa názoru sťažovateľa sa najvyšší súd len formálne vysporiadal s podaním generálneho prokurátora a svoj verdikt založil na formalistickom prístupe, ktorý je len odôvodnením zjavnej nespravodlivosti. Takýto prístup sťažovateľ považuje za rozporný s právom na súdnu ochranu podľa čl. 46 ústavy a podľa čl. 6 dohovoru. V danom prípade sa sťažovateľ obrátil na generálneho prokurátora s podnetom na podanie mimoriadneho dovolania.

Generálny prokurátor sa s jeho podaním stotožnil a podal mimoriadne dovolanie v prospech sťažovateľa a v záujme ochrany jeho práv a zákonom chránených záujmov (vlastníckeho práva). Z uvedeného dôvodu mohol sťažovateľ v konaní začatom na návrh

generálneho prokurátora legitímne očakávať poskytnutie súdnej ochrany, teda dodržanie garancií vyplývajúcich z čl. 46 a nasl. ústavy a čl. 6 dohovoru. Naopak, ak garancie vyplývajúce z čl. 46 a nasl. ústavy a čl. 6 dohovoru dodržané neboli, dotknutý účastník má k dispozícii právne prostriedky ochrany svojich práv, teda v danom prípade ústavnú sťažnosť. Z dotknutých ustanovení Občianskeho súdneho poriadku vyplýva, že generálny prokurátor je povinný vymedziť dovolacie dôvody len skutkovo; ak ich vymedzí aj právne, koná nad rámec § 243h ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku. To však nevylučuje, aby súd uplatnený dovolací dôvod právne posúdil inak, ako navrhovateľ. Len takýto výklad rešpektuje zákaz formalizmu a princíp materiálne ponímanej súdnej ochrany, ako aj zásadu uvedenú v § 41 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku. Z obsahu napadnutého rozsudku najvyššieho súdu vyplýva, že dovolacím dôvodom spočívajúcim v odmietnutí neovereného odpisu rozhodnutia štátneho notárstva a v nevyžiadaní príslušného spisu štátneho notárstva sa najvyšší súd vôbec nezaoberal, hoci bol uplatnený. Ide pritom o inú vadu konania, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie, pričom najvyšší súd bol povinný dokonca zaoberať sa ňou ex offo (§ 242 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku). Neurobil tak z formálneho dôvodu, že tento dovolací dôvod generálny prokurátor právne nekvalifikoval. Najvyšší súd sa inými právnymi vadami zaoberal len z hľadiska nenariadenia pojednávania. Pre úplnosť sťažovateľ uvádza, že Občiansky súdny poriadok účastníkovi konania ani v nachádzacom konaní a ani v žiadnom inom konaní neukladá povinnosť, aby fyzicky nejaký dôkaz zabezpečil, svoju dôkaznú povinnosť splní už tým, že dôkaz označí, čo sťažovateľ aj urobil. Dôkaz zabezpečuje súd, ktorý má na to celý rad procesných nástrojov. Bolo by v rozpore s princípom materiálne chápaného práva na súdnu ochranu požadovať od účastníka fyzické predloženie dôkazu, ktoré obstarat' nemôže, hoci sa o to snažil. Formalizmus je v danom prípade o to zreteľnejší, že príslušným dôkazom disponoval iný orgán štátu (iný súd). Tým došlo k porušeniu práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Z obsahu napadnutého rozsudku najvyššieho súdu ďalej vyplýva, že sa vôbec nezaoberal ani dovolacím dôvodom, podľa ktorého návrh na obnovu konania bol dôvodný, lebo sťažovateľom predložený návrh obsahoval nové skutočnosti a dôkazy spôsobilé pre neho privodiť priaznivejšie rozhodnutie vo veci samej. Týmto dovolacím dôvodom generálny prokurátor v podstate namietal (z hľadiska obsahu), že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Z tohto hľadiska najvyšší súd

predmetnú vec vôbec neskúmal, hoci súčasťou práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý proces je, aby súd vo veci na skutkový stav aplikoval platný a účinný právny predpis, objektívne posúdil všetky skutočnosti závažné na rozhodnutie z hľadiska relevantných právnych predpisov v zmysle zásady iura novit curia a starostlivo sa zaoberal vecou tak, aby poskytol účinnú právnu ochranu (II. ÚS 71/97, III. ÚS 64/00, IV. ÚS 77/02, II. ÚS 249/04). Tým došlo k porušeniu práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Označené súdy z formálnych dôvodov odmietli neoverený odpis rozhodnutia štátneho notárstva sp. zn. D 1678/58 predložený sťažovateľom, ktorý ho však nemohol predložiť, aj keď oň žiadal, a naopak nevyžiadali príslušný spis štátneho notárstva, nevykonali ho ako dôkaz a nevyhodnotili ho. Hoci sa vo veci k mimoriadnemu dovolaniu vyjadrila žalovaná, jej vyjadrenie najvyšší súd sťažovateľovi nedoručil. To je v rozpore s právom sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 6 dohovoru. Keďže nebol naplnený žiaden z dôvodov podľa § 234 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, bolo povinnosťou okresného súdu nariadiť pojednávanie, čo sa však nestalo. Došlo tým k porušeniu čl. 48 ods. 2 ústavy. Čo sa týka viazanosti uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 71/2004 z 11. júna 2004 ide opätovne len o formálny argument. Ak má byť účelom mimoriadneho dovolania skutočná (reálna) ochrana porušených práv, tak potom sa nemožno dovolávať takého rozhodnutia súdu, ktorým nebola vec v zákonných intenciách riadne posúdená, vada podľa § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku nebola zistená a už vôbec neboli vyvozené dôsledky z porušenia čl. 48 ods. 2 ústavy v zmysle už uvedeného. Mimoriadne dovolanie má povahu ultima ratio, pretože je prípustné v prípade, ak ochranu nie je možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami. Zákonodarca teda už predpokladá, že iné právne prostriedky boli uplatnené, a to neúspešne. Preto predchádzajúce rozhodnutie, ktorým sa dotknutá osoba ochrany neúspešne domáhala, nie je prekážkou vecného prerokovania mimoriadneho dovolania. Predmetom konania napokon nebolo preskúmanie uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 71/2004 z 11. júna 2004, ale rozhodnutí nižších súdov. Preskúmanie a rozhodnutie veci v inej procesnej situácii, t. j. v konaní o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora sa predmetného uznesenia nedotýka.

Z doplnenia sťažnosti z 13. januára 2006 vyplýva, že právny zástupca sťažovateľa požiadal najvyšší súd o nahliadnutie do spisu vedeného v konaní, pričom podľa oznámenia

najvyššieho súdu bol spis zaslaný okresnému súdu. Sťažovateľ nahliadol do spisu na okresnom súde, v ktorom sa nenachádzal doklad o oznámení verejného vyhlásenia rozsudku a ani zápisnica o verejnom vyhlásení rozsudku. Vzhľadom na uvedené došlo aj k porušeniu práva na oznámenie o verejnom vyhlásení rozsudku a práva na verejné vyhlásenie rozsudku podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy v spojení s čl. 142 ods. 3 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Sťažovateľ žiada vydat' nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie základných práv na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2, čl. 142 ods. 3 ústavy a na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v konaní vedenom najvyšším súdom pod sp. zn. 1 M Cdo 1/2005 s tým, aby bol rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 1 M Cdo 1/2005 z 25. októbra 2005 zrušený a vec vrátená na ďalšie konanie. Zároveň požiadal aj o náhradu trov právneho zastúpenia advokátom.

4. Z vyjadrenia predsedu najvyššieho súdu z 24. apríla 2007 doručeného ústavnému súdu 18. mája 2007 vyplýva, že nesúhlasí so sťažovateľom a žiada, aby ústavný súd sťažnosti nevyhovel. Podľa názoru predsedu najvyššieho súdu v odôvodnení rozsudku najvyššieho súdu bolo uvedené, že vady podľa § 237 Občianskeho súdneho poriadku, ktoré namietal generálny prokurátor v mimoriadnom dovolaní, boli predmetom súdneho prieskumu už v konaní o dovolaní sťažovateľa vedenom najvyšším súdom pod sp. zn. 2 Cdo 71/2004, pričom podľa uznesenia z 11. júna 2004 neboli takéto vady zistené. Vychádzajúc z nezmeniteľnosti a záväznosti právoplatného rozhodnutia súdu vyslovil, že záver dovolacieho súdu o neexistencii väd uvedených v § 237 Občianskeho súdneho poriadku nie je možné nerešpektovať ani v rámci mimoriadneho dovolania podaného v tej istej veci generálnym prokurátorom. Najvyšší súd sa v celosti vysporiadal s námietkou týkajúcou sa inej vady konania spočívajúcej v nenariadení pojednávania a svoje rozhodnutie náležite odôvodnil. Vadu spočívajúcu v nesprávnom právnom posúdení veci generálny prokurátor v podanom mimoriadnom dovolaní nenamietal, preto sa s ňou nemohol výslovne zaoberať ani najvyšší súd. Najvyšší súd uskutočnil výklad ustanovení § 115 ods. 1 a § 120 ods. 4 Občianskeho súdneho poriadku v danej veci v súlade s ústavou, skutkový stav a právne závery vo svojom rozhodnutí náležite odôvodnil. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o formalistickom

prístupe. Námiетка sťažovateľa o tom, že najvyšší súd neoznámil verejné vyhlásenie rozsudku, resp. že rozsudok verejne nevyhlásil, je v rozpore s obsahom spisu sp. zn. 1 M Cdo 1/2005. Oznámenie o mieste a čase verejného vyhlásenia rozsudku v zmysle § 243a ods. 1 v spojení s § 156 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku sa v spise nachádza, bolo vyvesené na úradnej tabuli 14. októbra 2005 a zvesené 25. októbra 2005. Rozsudok bol verejne vyhlásený 25. októbra 2005 o 10.00 h, o čom svedčí zápisnica o vyhlásení rozsudku.

5. Z repliky sťažovateľa z 11. júna 2007 k citovanému vyjadreniu najvyššieho súdu vyplýva, že v plnom rozsahu zotrváva na obsahu sťažnosti a jej doplnenia.

Uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 71/2004 nemohlo byť prekážkou prerokovania mimoriadneho dovolania z dôvodov, ktoré sťažovateľ uvádzal v sťažnosti. Okrem toho, že vyhovením mimoriadnemu dovolaniu by nedošlo k zrušeniu ani zmene predmetného uznesenia, je potrebné zdôrazniť, že inštitút mimoriadneho dovolania výslovne predpokladá, že už boli neúspešne vyčerpané iné prostriedky nápravy (§ 243e ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku). Okrem toho je potrebné uviesť, že dôvody uplatnené generálnym prokurátorom vymedzené tak, ako sú zhrnuté v bode 1 na str. 2, 3 a 9 sťažnosti (súdy odmietli neoverený odpis rozhodnutia štátneho notárstva sp. zn. D 1678/58 predložený sťažovateľom, hoci tento nemohol predložiť odpis overený, aj keď oň žiadal, a naopak, nevyžiadali príslušný spis štátneho notárstva a nevyhodnotili ho, čo je postup neobjektívny a účelový) a v bode 2 na str. 2, 3 a 9 sťažnosti (návrh bol dôvodný, pretože okolnosti, ktoré sťažovateľ predložil spolu s návrhom na povolenie obnovy konania, je možné považovať za nové skutočnosti a dôkazy, ktorých preskúmanie môže privodiť pre sťažovateľa priaznivejšie rozhodnutie vo veci samej), nemohol najvyšší súd v konaní podľa už uvedeného ani preskúmať, a to preto, lebo nespádajú pod vady podľa § 237 Občianskeho súdneho poriadku. Ak ich najvyšší súd nemohol preskúmať, nemohol ani rozhodnúť, či k nim došlo alebo nie. Z uvedeného dôvodu je preto argument záväznosti uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 71/2004 irelevantný. Sťažovateľ ďalej poukazuje na to, že formalizmus, na ktorom najvyšší súd zotrval aj vo svojom vyjadrení, nebol v danom prípade namieste. Generálny prokurátor v mimoriadnom dovolaní jasne vymedzil dôvody, pre ktoré považoval napadnuté rozhodnutia okresného súdu a krajského súdu za nesprávne. Samotná skutočnosť, že ich generálny prokurátor právne nekvalifikoval,

nebránila a ani nemohla brániť vecnému prerokovaniu mimoriadneho dovolania. Ak bol najvyšší súd toho názoru, že generálny prokurátor neuviedol, ktoré dôvody predstavujú vady podľa § 237 Občianskeho súdneho poriadku a ktoré iné vady, čo najvyššiemu súdu údajne bránilo náležite vec preskúmať v zákonných intenciách, mohol a mal požiadať generálneho prokurátora o odstránenie väd návrhu podľa § 43 Občianskeho súdneho poriadku. Sťažovateľ ďalej považuje za podstatné, že zákonodarca môže klásť na podanie návrhu na začatie konania určité formálne požiadavky, ale tieto musia sledovať legitímny cieľ a musia byť primerané, a takto je potrebné ich aj vykladať. Uvedenie dôvodov, z ktorých navrhovateľ rozhodnutie súdu napáda, vychádza zo zásady dispozitívnosti, aby sám navrhovateľ vymedzil predmet konania, pretože dovolací súd v zásade (až na výnimky) nie je povinný skúmať vady ex offo, čo možno považovať za legitímny účel. Požiadavka právnej kvalifikácie už skutkovo vymedzených namietaných dôvodov nesprávnosti (väd napádaného rozhodnutia) ide nad rámec takto vymedzeného legitímneho účelu, pretože nie je nevyhnutná (ani potrebná) na to, aby súd vychádzajúc zo zásady iura novit curia posúdil vec z hľadiska dôvodov uplatnených navrhovateľom. Treba uviesť aj to, že požiadavka právnej kvalifikácie uplatnených dôvodov ide nad rámec zákonného textu a okrem iného je nepredvídateľná. Takto formalisticky definovaná požiadavka sa môže ukázať navyše ako nesplniteľná, pretože od navrhovateľa sa požaduje, aby sa mnohokrát v rámci neustálenej judikatúry dovolacích súdov „trafil“ presne do zákonného ustanovenia, ktoré konkrétny senát považuje za to správne. Pre úplnosť treba uviesť, že dôvod uvedený v bode 1 na str. 2, 3 a 9 sťažnosti, ktorý možno považovať za inú vadu podľa § 243f ods. 1 písm. b) Občianskeho súdneho poriadku, najvyšší súd mal a mohol skúmať ex offo (§ 242 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku). Najvyšší súd neprípustným a zavádzajúcim spôsobom zjednodušuje argumentáciu uvedenú v sťažnosti. V danom prípade nejde o to, že sa sťažovateľ nestotožňuje s dôvodmi zaujatými najvyšším súdom v napadnutom rozhodnutí, ale o to, že sťažovateľ namieta porušenie svojich základných práv, pričom treba súčasne uviesť, že najvyšší súd sa k námietkam porušenia práv sťažovateľa konkrétne vôbec nevyjadril; k jednotlivým námietkam neuviedol, prečo ich považuje za nedôvodné a z akých konkrétnych dôvodov. Možno konštatovať, že najvyšší súd sa ich ani žiadnym relevantným spôsobom nepokúsil vyvrátiť. Čo sa týka namietanej absencie neoznámenia o vyhlásení napadnutého rozsudku a verejného vyhlásenia napadnutého rozsudku, sťažovateľ zotráva

na stanovisku, že v spise, do ktorého nahliadol na okresnom súde, sa doklad o tom nenachádzal. Poukazuje na skutočnosť, že najvyšší súd neuviedol číslo listu, na ktorom sa má údajne nachádzať oznámenie o mieste a čase verejného vyhlásenia rozsudku, ako aj zápisnica. Najvyšší súd sa žiadnym spôsobom nevyjadril ku skutočnosti, ktorú sťažovateľ namietal, a to, že nemal možnosť zaujať stanovisko k vyjadreniu žalovanej. Sťažovateľ napokon požaduje náhradu trov právneho zastúpenia za štyri úkony právnej služby, a to prevzatie a prípravu zastupovania, vypracovanie sťažnosti, poradu s klientom a vypracovanie vyjadrenia k stanovisku najvyššieho súdu s tým, aby bola odmena zvýšená o daň z pridanej hodnoty.

II.

1. Z uznesenia okresného súdu sp. zn. 8 C 165/00 zo 7. apríla 2003 vyplýva, že návrh sťažovateľa na povolenie obnovy konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 14 C 123/92 bol zamietnutý. Podľa názoru okresného súdu bol návrh nedôvodný. Sťažovateľ sa povolenia obnovy konania domáhal na základe existencie dôkazu, a to rozhodnutia štátneho notárstva sp. zn. D 1678/58, ktorým bolo prerokované dedičstvo po poručiťovi J. Z., o ktorom sa sťažovateľ dozvedel v archíve okresného súdu. Tento dôkaz v pôvodnom konaní nebol vykonaný. Z predmetného rozhodnutia vyplýva, že právna predchodkyňa žalovanej sa svojho podielu na nehnuteľnosti vzdala v prospech ostatných dedičov, a preto v čase svojej smrti nebola spoluvlastníčkou nehnuteľnosti. Okresný súd preskúmal listinu predloženú sťažovateľom a zistil, že nespĺňa základné náležitosti rozhodnutia, lebo nie je opatrená odtlačkom pečiatky a doložkou právoplatnosti a vykonateľnosti, a to na rozdiel od rozhodnutia štátneho notárstva sp. zn. D 338/92, z ktorého jednoznačne vyplýva, že žalovaná je spoluvlastníčkou nehnuteľnosti po svojej právnej predchodkyni.

2. Uznesením krajského súdu č. k. 7 Co 67/03-71 z 31. októbra 2003 bolo potvrdené uznesenie okresného súdu č. k. 8 C 165/00-49a zo 7. apríla 2003. Podľa názoru krajského súdu v pôvodnom konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 123/92 sa všeobecné súdy v dostatočnom rozsahu vysporiadali s otázkou vlastníctva žalovanej v súvislosti s dedičským konaním po jej právnej predchodkyni. Listina predložená sťažovateľom, ktorá

bola označená ako opis uznesenia sp. zn. D 1678/58, nemala potrebné náležitosti. Chýbalo označenie, kto opis vykonal, chýbal dátum vyhotovenia opisu a pečiatka štátneho notárstva.

3. Z uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 71/2004 z 11. júna 2004 vyplýva, že bolo odmietnuté dovolanie sťažovateľa proti uzneseniu krajského súdu sp. zn. 7 Co 67/03 z 31. októbra 2003. Sťažovateľ v podanom dovolaní namietal, že uznesenie krajského súdu vychádzalo zo skutkového zistenia, ktoré nemá v podstatnej časti oporu vo vykonanom dokazovaní. Poukázal na jednotlivé dedičské rozhodnutia týkajúce sa dedenia sporných nehnuteľností, podľa ktorých sa žalovaná nemohla stať podielovou spoluvlastníčkou po svojej právnej predchodkyni. Najvyšší súd zistil, že dovolanie smeruje proti takému rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné. Je to tak preto, že podmienky prípustnosti dovolania smerujúceho proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vydaného vo forme uznesenia vyplývajú z ustanovení § 237 a § 239 Občianskeho súdneho poriadku. Keďže v danom prípade ide o potvrdzujúce uznesenie krajského súdu a keďže nie sú splnené ani podmienky vyplývajúce z § 239 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, dovolanie podľa § 239 Občianskeho súdneho poriadku nie je prípustné. Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní poznačenom niektorou z procesných väd uvedených v ustanovení § 237, neobmedzil sa najvyšší súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 239, ale sa komplexne zaoberal otázkou, či konanie nie je poznačené niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a) až g) Občianskeho súdneho poriadku. Vady uvedené v tomto ustanovení sťažovateľ v dovolaní výslovne nenamietal a ani najvyšší súd nezistil, že by konanie vedené krajským súdom bolo niektorou z nich poznačené. Dovolanie v tejto veci preto nie je prípustné ani podľa § 237 Občianskeho súdneho poriadku.

4. Z mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora z 10. januára 2005 vyplýva, že žiada zrušiť uznesenia krajského súdu č. k. 7 Co 67/03-71 a okresného súdu č. k. 8 C 65/00-49 zo 7. apríla 2003, a to za podmienok uvedených v § 243e ods. 1 v spojení s ustanovením § 243f ods. 1 písm. a) [§ 237 písm. f)] a písm. b) Občianskeho súdneho poriadku. Obnova konania je viazaná na zákonom taxatívne stanovené dôvody. Pokiaľ ide o skutočnosti a dôkazy významné na rozhodnutie súdu platí pre účastníka povinnosť tvrdenia i povinnosť dôkazná. Dôvod obnovy konania vymedzený v písmene a) ustanovenia

§ 228 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku bude daný až vtedy, ak skutočnosti a dôkazy, objektívne posudzované, nemohol účastník konania použiť. Ďalším dôvodom obnovy konania je objektívna nemožnosť vykonania dôkazov, ktoré účastník riadne navrhol v pôvodnom konaní. Účastník riadne splnil povinnosť tvrdenia i povinnosť dôkaznú, ale napriek tomu nemohol byť dôkaz vykonaný, napr. preto, že nebolo známe, kto má u seba listinu, ktorá bola k dôkazu navrhnutá [§ 228 ods. 1 písm. b) Občianskeho súdneho poriadku]. V obidvoch prípadoch platí, že musí ísť o dôkaz, ktorým má byť preukázaná skutočnosť, ktorej význam na rozhodnutie je kľúčový. Okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 123/92 priznal žalovanej aktívnu legitimáciu byť účastníkom konania na základe dedičského rozhodnutia sp. zn. D 338/92, v ktorom mala zdediť podiel predmetnej nehnuteľnosti po svojej právnej predchodkyňi. Práve na základe tohto rozhodnutia súd vyhlásil kúpnu zmluvu za neplatnú, čím sťažovateľovi vlastne zrušil jeho vlastnícke právo k nehnuteľnosti. Sťažovateľ začal preverovať právnu postupnosť vlastníctva podielu k nehnuteľnosti a zistil, že právna predchodkyňa žalovanej nebola spoluvlastníčkou, a preto žalovaná nemohla po nej dediť podiel. Sťažovateľ zistil, že právna predchodkyňa žalovanej bola v roku 1945 deportovaná do Rakúska ako občianka nemeckej národnosti v zmysle tzv. Benešových dekrétov, pričom stratila i československé občianstvo. Na základe tejto zistenej skutočnosti, vychádzajúc z písomností uložených v archívoch a po prešetrení dedičského spisu sp. zn. D 1757/57 zistil, že dedičské rozhodnutie sp. zn. D 1757/57 nikdy nenadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť. Na základe takto zistenej skutočnosti potom štátne notárstvo nemohlo vydať dedičské rozhodnutie sp. zn. D 338/58 pre žalovanú. Sťažovateľ ďalej poukázal na skutočnosť, že všeobecné súdy nemali k dispozícii dedičské rozhodnutie štátneho notárstva sp. zn. D 1678/58 po poručiteľovi J. Z., v ktorom sa právna predchodkyňa žalovanej vzdala svojho podielu dedičstva v prospech ostatných dedičov. Sťažovateľ vo svojom odvolaní uviedol, že dedičský spis sp. zn. D 1678/58 sa nachádza v archíve okresného súdu, pričom vydanie kópie spisu mu bolo odmietnuté. Preto predložil okresnému súdu len neoverený odpis. Okresný súd tento dôkaz bez overenia odmietol, keďže ho nepovažoval za vierohodný doklad. Takýto postup okresného súdu vo vyhodnocovaní dôkazov je neobjektívny a účelový. Bolo povinnosťou okresného súdu originálny spis vyžiadať a vyhodnotiť. Uvedené rozhodnutie sp. zn. D 1678/58 malo dokumentovať skutočnosť, že štátne notárstvo dedičský podiel právnej predchodkyne

žalovanej v podiele 1/20-ina pripočítalo dedičovi J. Z., ktorého zdedený podiel sa týmto zvýšil na 1/10-inu. V opačnom prípade by podiel právnej predchodkyne žalovanej v tom čase prepadol v prospech štátu. Uvedené okolnosti, ktoré sťažovateľ predložil okresnému súdu spolu s návrhom na povolenie obnovy konania, možno považovať za nové skutočnosti a dôkazy, ktorých preskúmanie môže privodiť pre sťažovateľa priaznivejšie rozhodnutie vo veci samej. Konanie o obnove prebieha v dvoch fázach. Predmetom prvej z nich (iudicium rescindens) je vyhovieť návrhu na obnovu konania alebo jeho zamietnutie. Druhá fáza (iudicium rescissorium) predstavuje nové prerokovanie a rozhodnutie vo veci. V prvej fáze nariadi súd pojednávanie k prerokovaniu návrhu na obnovu konania. Výnimkou z tohto pravidla je zamietnutie návrhu neprípustného, oneskoreného alebo podaného neoprávnenou osobou, kedy sa pojednávanie zásadne nekoná. Obnova konania nie je prípustná proti rozsudkom, a) ktorými sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že tu nie je, b) ktorých zrušenie alebo zmenu možno dosiahnuť inak a c) rozsudky pre zmeškanie a rozsudky na základe uznania alebo vzdania sa nároku možno napadnúť návrhom na obnovu konania len v niektorých prípadoch. V tomto posudzovanom prípade nejde ani o jednu z možností, kedy by obnova konania nebola prípustná, preto súd pri posudzovaní návrhu na povolenie obnovy konania mal nariadiť pojednávanie, poučiť účastníkov konania podľa § 120 ods. 4 Občianskeho súdneho poriadku, a tak umožniť sťažovateľovi, ako aj žalovanej vyjadriť sa k návrhu, predložiť nové dôkazy a uviesť nové skutočnosti, ktoré by riadne odôvodňovali rozhodnutie súdu o návrhu na obnovu konania. Keďže oba súdy rozhodli o návrhu sťažovateľa bez nariadenia pojednávania, odňali mu tým možnosť vyjadriť sa k predloženým novým dôkazom a skutočnostiam.

5. Z rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 1 M Cdo 1/2005 z 25. októbra 2005 vyplýva, že mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora bolo zamietnuté. Sťažovateľ sa v plnom rozsahu stotožnil s podaným mimoriadnym dovolaním, žalovaná naproti tomu žiadala mimoriadne dovolanie odmietnuť. Generálny prokurátor napadol právoplatné rozhodnutie súdu z dôvodu, že v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 [§ 243f ods. 1 písm. a) Občianskeho súdneho poriadku] a z dôvodu, že konanie je poznačené inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci [§ 243f ods. 1 písm. b) Občianskeho súdneho poriadku]. Najvyšší súd skúmal napadnuté rozhodnutia v rozsahu uvedenom

generálnym prokurátorom (§ 243h, § 243i ods. 2 v spojení s § 242 ods. 1 prvou vetou Občianskeho súdneho poriadku). Tieto dôvody generálny prokurátor nekonkretizoval v tom, ktoré vady v konaní nižších súdov predstavujú vady konania uvedené v ustanovení § 237 Občianskeho súdneho poriadku a ktoré vady v konaní nižších súdov predstavujú iné vady konania, ktoré mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Vzhľadom na to dovolanie je poznačené nedostatkom, ktorý bráni najvyššiemu súdu náležite preskúmať vec v zákonných intenciách, teda v rozsahu a z dôvodov uvedených generálnym prokurátorom. Pokiaľ generálny prokurátor dovolací dôvod oprel o § 243f ods. 1 písm. a) Občianskeho súdneho poriadku, teda že v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 Občianskeho súdneho poriadku, najvyšší súd poukazuje na uznesenie z 11. júna 2004 sp. zn. 2 Cdo 71/2004, ktorým už raz dovolanie sťažovateľa (ktoré predchádzalo mimoriadnemu dovolaniu) odmietol aj preto, že nezistil vadu uvedenú v ustanovení § 237 Občianskeho súdneho poriadku. Toto rozhodnutie podľa úradnej doložky nadobudlo právoplatnosť 19. júla 2004. Uvedený záver najvyššieho súdu o neexistencii väd uvedených v § 237 Občianskeho súdneho poriadku, vychádzajúc zo zásady nezmeniteľnosti a záväznosti rozhodnutia súdu, platí aj naďalej, a nie je ho možné nerešpektovať ani v rámci mimoriadneho dovolania podaného v tej istej veci generálnym prokurátorom. Nezmeniteľnosť a záväznosť rozhodnutia súdu predstavujú dve stránky materiálnej právoplatnosti a sú vzájomne podmienené; zo záväznosti právoplatného rozhodnutia vyplýva i jeho zásadná nezmeniteľnosť a naopak, pokiaľ právoplatné rozhodnutie trvá, je záväzné. Na základe uvedeného možno prijať záver, že ak najvyšší súd v rámci dovolania skúmal a nezistil vady uvedené v § 237 Občianskeho súdneho poriadku a aj z tohto dôvodu odmietol podané dovolanie, nemôže tieto vady (podľa § 237 Občianskeho súdneho poriadku) posudzovať znova v rámci mimoriadneho dovolania podaného v tej istej veci generálnym prokurátorom. Generálny prokurátor okrem dôvodov uvedených v ustanovení § 243f ods. 1 písm. a) Občianskeho súdneho poriadku namietal tiež inú vadu, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci [§ 243f ods. 1 písm. b) Občianskeho súdneho poriadku]. Na rozdiel od väd uvedených v § 237 Občiansky súdny poriadok považuje „iné vady“ za spôsobilý dovolací dôvod len vtedy, ak mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Pokiaľ generálny prokurátor uvádzal ako dôvody dovolania to, že okresný súd rozhodol bez toho, aby nariadil pojednávanie, a tým porušil predovšetkým § 115 ods. 1 a § 120 ods. 4

Občianskeho súdneho poriadku, keďže kľúčový dôkaz (podstatný na rozhodovanie o povolení alebo zamietnutí obnovy) okresný súd odmietol, lebo ho považoval za nevierohodný, najvyšší súd aj na základe svojej doterajšej aplikačnej praxe konštatuje, že ani prípadné nenariadenie pojednávania súdom, ktorý zamietol návrh na obnovu konania, ani prípadné nenariadenie pojednávania súdom pri prerokovaní odvolania smerujúceho proti uzneseniu, ktorým súd zamietol návrh na obnovu konania, ani prípadné neumožnenie prípravy na pojednávanie účastníkovi, ani prípadné porušenie práva účastníka (z objektívneho hľadiska) právne a skutkovo argumentovať k vecnej a procesnej stránke rozhodovanej veci, ani prípadné odopretie práva na záver pojednávania zhrnúť svoje návrhy a vyjadriť sa k dokazovaniu i k právnej stránke veci, ani prípadné vylúčenie účastníka z realizácie jeho procesných práv (navrhovať dôkazy, vyjadrovať sa k nim a pod.) majúcich súvis s nesprávnym právnym názorom súdu pokiaľ ide o podstatnú skutočnosť, dôležitú na posúdenie veci, nemožno považovať za iné vady v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 243f ods. 1 písm. b) Občianskeho súdneho poriadku. Z uvedeného vyplýva, že dovolací dôvod podľa § 243f ods. 1 písm. a) Občianskeho súdneho poriadku bol už najvyšším súdom (v inom konaní) posúdený a dovolacie dôvody podľa § 243f ods. 1 písm. b) Občianskeho súdneho poriadku neboli naplnené. Najvyšší súd preto mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora smerujúce proti rozhodnutiam nižších súdov ako nedôvodné zamietol (§ 243b ods. 1 veta pred bodkočiarkou v spojení s § 243i ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku).

6. Zo spisu najvyššieho súdu sp. zn. 1 M Cdo 1/2005 vyplývajú nasledovné relevantné skutočnosti:

Z vyjadrenia žalovanej z 12. apríla 2005 spísaného jej právnym zástupcom JUDr. J. D., ktoré bolo doručené najvyššiemu súdu 18. apríla 2005 v dvoch rovnopisoch, vyplýva, že dôvody mimoriadneho dovolania považuje za neopodstatnené. Samotné mimoriadne dovolanie považuje za neprípustné, a to vzhľadom na skoršie uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 71/2004 z 11. júna 2004. Oba predložené rovnopisy vyjadrenia sa nachádzajú dosiaľ v spise a sú pevne spojené.

Z „*Oznámenia o mieste a čase verejného vyhlásenia rozsudku bez nariadenia ústneho pojednávania v zmysle § 243a ods. 1 v spojení s § 156 ods. 3 OSP*“ sp. zn. 1 M Cdo 1/2005 z 13. októbra 2005 vyplýva, že najvyšší súd vyhlási rozsudok 25. októbra

2005 o 10.00 h na prízemí v miestnosti č. P-6. Podpísaná je JUDr. J. B., predsedníčka senátu. Oznámenie bolo vyvesené na úradnej tabuli 14. októbra 2005 a zvesené z úradnej tabule 25. októbra 2005.

Zo zápisnice o vyhlásení rozsudku najvyšším súdom sp. zn. 1 M Cdo 1/2005 z 25. októbra 2005 vyplýva, že v neprítomnosti účastníkov konania bol po prerokovaní veci bez pojednávania predsedníčkou senátu vyhlásený rozsudok, ktorým bolo mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora zamietnuté. Úkon sa začal o 10.00 h a ku skončeniu a podpísaniu zápisnice došlo o 10.05 h.

Jednotlivé listy v spise nie sú priebežne číslované.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 prvej vety ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím (...) boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie (...).

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde (...).

Podľa čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala (...) v jeho prítomnosti, a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Podľa čl. 142 ods. 3 ústavy rozsudky sa vyhlasujú (...) vždy verejne.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo (...) prejednaná (...) súdom (...), ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch (...).

K namietanému nesprávnemu právnemu posúdeniu vecí v spojení s inou vadou
v napadnutom konaní

Sťažovateľ namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru preto, že hoci z obsahu mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora vyplývalo, že namieta inú vadu konania, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie, ako aj nesprávne právne posúdenie vecí, najvyšší súd sa týmito námietkami nezaoberal. Namietanou inou vadou bola skutočnosť, že všeobecné sudy odmietli neoverený odpis rozhodnutia štátneho notárstva a nevyžiadali si zároveň príslušný spis, v ktorom sa nachádzal originál tohto rozhodnutia. Namietaným nesprávnym právnym posúdením bolo, že sťažovateľom označený nový dôkaz (rozhodnutie štátneho notárstva) na rozdiel od právneho názoru krajského súdu treba považovať za taký nový dôkaz, ktorý by mohol pre neho privodiť priaznivejšie rozhodnutie vo veci obnovy konania.

Podľa názoru predsedu najvyššieho súdu jedinou inou vadou konania, ktorú generálny prokurátor v mimoriadnom dovolaní namietal, bolo nenariadenie pojednávania okresným súdom v súvislosti so zamietnutím návrhu sťažovateľa na povolenie obnovy konania. Túto skutočnosť však nie je možné považovať za inú vadu konania. Nesprávne právne posúdenie vecí nebolo v mimoriadnom dovolaní vôbec namietané, a preto sa touto vadou nemohol najvyšší súd ani výslovne zaoberať.

Ústavný súd poukazuje predovšetkým na právnu úpravu mimoriadneho dovolania, ktorá vyplýva zo štvrtej časti štvrtej hlavy Občianskeho súdneho poriadku (§ 243e až § 243j Občianskeho súdneho poriadku). Z hľadiska skúmanej problematiky je podstatné, že podľa § 243f ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku mimoriadnym dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie súdu, ak došlo v konaní k vadám uvedeným v § 237, ak je konanie postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a napokon, ak

rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Podľa § 243i ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku v konaní o mimoriadnom dovolaní platia primerane ustanovenia o konaní na dovolacom súde (§ 242 až § 243c). Z ustanovenia § 242 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku vyplýva jednak to, že dovolací súd preskúma rozhodnutie odvolacieho súdu v rozsahu, v ktorom bol jeho výrok napadnutý, ako aj to, že ak nejde o vady uvedené v § 237, dovolací súd neprihliada na vady konania, ktoré neboli uplatnené v dovolaní, ibaže tieto vady mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Rozhodovacia prax najvyššieho súdu zaujíma konštantné stanovisko, podľa ktorého dovolací súd je podľa § 242 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku viazaný uplatneným dovolacím dôvodom, a to aj z hľadiska jeho obsahového, resp. vecného vymedzenia v podanom dovolaní. Inak povedané, dovolacie dôvody neposudzuje len podľa toho, ako ich dovolateľ označil, ale podľa obsahu dovolania (napr. 2 M Cdo 11/2004, 3 Cdo 172/2004, 3 M Cdo 5/2006, 1 Cdo 16/2005, 2 Cdo 227/2004, 3 Cdo 102/2006).

„Ak súd alebo iný orgán koná vo veci uplatnenia práva osoby určenej v čl. 46 ods. 1 ústavy inak ako v rozsahu a spôsobom predpísaným zákonom, porušuje ústavou zaručené právo na súdnu alebo inú právnu ochranu. Právo na súdnu a inú právnu ochranu poskytuje ústava každému právu, ktoré je v právnom poriadku Slovenskej republiky upravené a ktorého sa zákonom ustanoveným postupom možno domáhať na súdnom alebo inom orgáne Slovenskej republiky. Poskytnutie práva na súdnu alebo inú právnu ochranu nie je možné obmedziť iba na základné práva a slobody tak, ako sú uvedené v druhej hlave ústavy.

Obsah práva na súdnu a inú právnu ochranu uvedený v čl. 46 ods. 1 ústavy nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní. Jeho obsahom je i zákonom upravené relevantné konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Každé konanie súdu alebo iného orgánu, ktoré je v rozpore so zákonom, je porušením ústavou zaručeného práva na súdnu alebo inú právnu ochranu.“
(I. ÚS 26/94)

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri

uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmavať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06).

Z pohľadu ústavného súdu treba prisvedčiť argumentácii uvedenej v rozsudku najvyššieho súdu, podľa ktorej generálny prokurátor v podanom mimoriadnom dovolaní dostatočne nekonkretizoval, ktoré vady v konaní nižších súdov predstavujú vady konania uvedené v ustanovení § 237 Občianskeho súdneho poriadku a prečo, a ktoré vady v konaní nižších súdov predstavujú iné vady konania, ktoré mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, a prečo. Rovnako treba akceptovať právny názor, podľa ktorého nenariadenie pojednávania pri zamietnutí návrhu na obnovu konania nemožno považovať za inú vadu konania v zmysle § 243f ods. 1 písm. b) Občianskeho súdneho poriadku. Napokon zodpovedá skutočnosti, že v mimoriadnom dovolaní nie je výslovne uvedené [napríklad odkazom na ustanovenie § 243f ods. 1 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku), že sa namieta aj nesprávne právne posúdenie veci].

Vzhľadom na skutočnosť, že podľa tvrdenia sťažovateľa generálny prokurátor v mimoriadnom dovolaní namietal nesprávne právne posúdenie veci, kým podľa najvyššieho súdu sa tak nestalo, bolo úlohou ústavného súdu túto otázku posúdiť. Ústavný súd pritom vychádzal z konštantnej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu, podľa ktorej je dovolací súd viazaný uplatneným dovolacím dôvodom, a to aj z hľadiska jeho obsahového, resp. vecného vymedzenia v podanom dovolaní, resp. dovolacie dôvody neposudzuje len podľa toho, ako ich dovolateľ označil, ale podľa obsahu dovolania.

Z podaného mimoriadneho dovolania z 10. januára 2005 (strana 4 a 5) vyplýva najprv konštatovanie, že okresný súd v konaní pod sp. zn. 14 C 123/92 považoval žalovanú za vecne legitimovanú na základe dedičského rozhodnutia sp. zn. D 338/92, ktorým mala zdediť spoluvlastnícky podiel spornej nehnuteľnosti po svojej právnej predchodkyni. Práve na základe tohto dedičského rozhodnutia bola vyhlásená za neplatnú kúpna zmluva, ktorou mal sťažovateľ nadobudnúť vlastnícke práva. Ďalej generálny prokurátor poukazuje na to, že podľa zistenia sťažovateľa právna predchodkyňa žalovanej bola v roku 1945 deportovaná do Rakúska ako občianka nemeckej národnosti v zmysle tzv. Benešových dekrétov. Na základe tejto skutočnosti, vychádzajúc aj z písomností uložených v archívoch a po prešetrení dedičského spisu sp. zn. D 1757/57 sťažovateľ zistil, že dedičské rozhodnutie sp. zn. D 1757/57 nikdy nenadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť. V dôsledku tejto skutočnosti štátne notárstvo nemohlo vydať dedičské rozhodnutie sp. zn. D 338/58 v prospech žalovanej. Ďalej generálny prokurátor zdôrazňuje, že podľa tvrdenia sťažovateľa označené súdy nemali k dispozícii dedičské rozhodnutie štátneho notárstva sp. zn. D 1678/58, podľa ktorého sa právna predchodkyňa žalovanej svojho podielu z dedičstva vzdala v prospech ostatných dedičov. Pritom sťažovateľ v odvolaní uviedol, že dedičský spis sp. zn. D 1678/58 sa nachádza v archíve okresného súdu a vydanie kópie z neho mu bolo odmietnuté. Sťažovateľ tiež namietal, že bolo povinnosťou súdu originál spisu vyžiadať a vyhodnotiť, keďže dedičské rozhodnutie sp. zn. D 1678/58 mohlo dokumentovať, že dedičský podiel právnej predchodkyne žalovanej bol pripočítaný pozostalému manželovi. Všetky tieto okolnosti vyhodnotil generálny prokurátor v závere tak, že sťažovateľom navrhnutý nový dôkaz (dedičské rozhodnutie štátneho notárstva sp. zn. D 1678/58) možno považovať za taký nový dôkaz, ktorého preskúmanie môže privodiť pre sťažovateľa priaznivejšie rozhodnutie vo veci samej.

Uvedený podstatný obsah mimoriadneho dovolania umožňuje podľa názoru ústavného súdu prisvedčiť tvrdeniu sťažovateľa, podľa ktorého z obsahového, resp. vecného hľadiska generálny prokurátor v podanom mimoriadnom dovolaní uplatnil dovolací dôvod spočívajúci v nesprávnom právnom posúdení veci v zmysle § 243f ods. 1 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku. Generálny prokurátor totiž jasne vyjadril, že v rozpore s právnym názorom okresného súdu a krajského súdu, ktoré považovali sťažovateľove

dôvody za právne irelevantné, on považuje nový dôkaz označený sťažovateľom za taký, ktorý môže privodiť pre sťažovateľa priaznivejšie rozhodnutie vo veci samej.

Vzhľadom na tento záver treba konštatovať, že bolo povinnosťou najvyššieho súdu zaoberať sa aj tou časťou mimoriadneho dovolania, v ktorej generálny prokurátor obsahovo, resp. vecne vymedzil, v čom má spočívať nesprávne právne posúdenie veci zo strany okresného súdu a krajského súdu. Táto povinnosť najvyššieho súdu vyplývala z ustanovenia § 242 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku v zmysle jeho konštantného výkladu. Najvyšší súd nepostupoval v intenciách uvedeného ustanovenia, čo malo za následok nesprávny záver o tom, že generálny prokurátor v podanom mimoriadnom dovolaní nenamietal nesprávne právne posúdenie veci okresným súdom a krajským súdom.

Postup všeobecného súdu, ktorý aplikuje určité ustanovenie zákona bez relevantných dôvodov v rozpore s konštantnou rozhodovacou praxou, treba považovať za postup arbitráry. Takýto postup je zároveň aj zásahom do princípu právnej istoty ako súčasťou právneho štátu podľa čl. 1 ods. 1 ústavy.

V prípade, ak by sťažovateľom označený nový dôkaz mal byť vyhodnotený tak, že môže pre neho privodiť priaznivejšie rozhodnutie vo veci samej, potom skutočnosť, že okresný súd a krajský súd nepovažovali za potrebné pripojiť dedičský spis sp. zn. D 1678/58, by bolo potrebné považovať za inú vadu konania, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci v zmysle § 243f ods. 1 písm. b) Občianskeho súdneho poriadku. Vzhľadom na ustanovenie § 242 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku je dovolací súd povinný na takúto inú vadu prihliadnúť aj z úradnej moci, teda aj bez toho, aby bola účastníkom konania namietaná. Preto nie je rozhodujúce, či bol tento dovolací dôvod v mimoriadnom dovolaní generálnym prokurátorom uplatnený alebo nie.

S poukazom na všetky uvedené skutočnosti možno dospieť k záveru, že došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy [bod 1a) výroku nálezu].

Keďže ústavný súd dospel k záveru o porušení čl. 46 ods. 1 ústavy, nebolo už potrebné osobitne sa zaoberať namietaným porušením čl. 6 ods. 1 dohovoru, a to aj preto,

lebo ústavný súd pri výklade uvedeného článku ústavy a dohovoru opakovane judikoval, že v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť.

K namietanému nedoručeniu vyjadrenia sťažovateľovi

Sťažovateľ namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru tým, že najvyšší súd v konaní o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora vedenom pod sp. zn. 1 M Cdo 1/2005 mu nedoručil písomné vyjadrenie žalovanej, ktoré na výzvu najvyššieho súdu podala k mimoriadnemu dovolaniu.

Predseda najvyššieho súdu sa k tejto námietke sťažovateľa nevyjadril.

Zo spisu najvyššieho súdu sp. zn. 1 M Cdo 1/2005 vyplýva, že žalovaná podala v dovolacom konaní v dvoch rovnopisoch písomné vyjadrenie datované 12. apríla 2005, ktoré bolo doručené najvyššiemu súdu 18. apríla 2005. Vyjadrenie spracoval jej splnomocnený právny zástupca. Oba rovnopisy tohto vyjadrenia sa dosiaľ nachádzajú v spise, pričom zo spisu nevyplýva, že by sa bolo toto vyjadrenie doručilo sťažovateľovi.

Právo účastníkov konania na doručenie procesných vyjadrení ostatných účastníkov treba považovať za súčasť práva na spravodlivý proces. Nedoručenie vyjadrenia účastníka konania druhému účastníkovi konania vytvára stav nerovnosti účastníkov v konaní pred súdom, čo je v rozpore s princípom kontradiktórnosti konania a rovnosti zbraní ako súčastí práva na spravodlivý proces (mutatis mutandis I. ÚS 2/05, I. ÚS 100/04).

Keďže je nepochybné, že vyjadrenie žalovanej nebolo sťažovateľovi doručené, treba konštatovať, že v tejto súvislosti nebolo možné dovolacie konanie považovať za spravodlivé v zmysle už definovaných princípov. Ústavný súd preto dospel k záveru, že došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru [bod 1b) výroku nálezu].

K namietanému neoznámeniu miesta a času verejného vyhlásenia označeného rozsudku a jeho nevyhláseniu z 25. októbra 2005 verejne

Sťažovateľ tvrdí, že nahliadnutím do spisu okresného súdu sp. zn. 8 C 165/00 zistil, že nedošlo k oznámeniu verejného vyhlásenia rozsudku, ale ani k samotnému verejnému vyhláseniu rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 1 M Cdo 1/2005 z 25. októbra 2005, čím bol porušený čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 v spojení s čl. 142 ods. 3 ústavy.

Predseda najvyššieho súdu naopak uvádza, že miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bol oznámený zákonným spôsobom a rozsudok bol vyhlásený verejne. Vyplýva to zo spisu najvyššieho súdu sp. zn. 1 M Cdo 1/2005.

Zo spisu najvyššieho súdu sp. zn. 1 M Cdo 1/2005 nepochybne vyplýva, že „*Oznámenie o mieste a čase verejného vyhlásenia rozsudku bez nariadenia ústneho pojednávania v zmysle § 243a ods. 1 v spojení s § 156 ods. 3 OSP*“ z 13. októbra 2005 bolo vyvesené na úradnej tabuli najvyššieho súdu 14. októbra 2005 a zvesené z úradnej tabule 25. októbra 2005. Z oznámenia vyplýva, že 25. októbra 2005 o 10.00 h na prízemí v miestnosti č. P-6 bude vyhlásený rozsudok. Zo zápisnice o vyhlásení rozsudku z 25. októbra 2005 je zrejmé, že rozsudok vo veci sp. zn. 1 M Cdo 1/2005 bol vyhlásený v neprítomnosti účastníkov konania po prerokovaní veci bez pojednávania. K vyhláseniu rozsudku došlo v čase medzi 10.00 h a 10.05 h.

Podľa § 156 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku vo veciach, v ktorých súd rozhoduje rozsudkom bez nariadenia ústneho pojednávania, oznámi miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli súdu v lehote najmenej päť dní pred jeho vyhlásením.

„Požiadavka na verejné vyhlásenie rozsudku v zmysle čl. 142 ods. 3 ústavy vychádza z medzinárodných zmlúv o ľudských právach a základných slobodách, a preto jej podstata a účel sa nemôžu zásadne odlišovať od definície podanej v kontexte týchto zmlúv napríklad Európskym súdom pre ľudské práva.

Ústava zaručuje nie teoretické a iluzórne práva, ale konkrétne a účinné, preto požiadavku verejného vyhlásenia rozsudku možno považovať za splnenú len vtedy, ak má verejnosť možnosť získať informácie o dátume a mieste vyhlásenia rozsudku tak, aby pri takomto zverejnení mohol byť prítomný ktokoľvek, kto má o to záujem, pričom vo vzťahu k účastníkovi konania sa musí vychádzať z prezumpcie takéhoto záujmu“ (I. ÚS 5/02).

Možno konštatovať, že tvrdenia sťažovateľa nezodpovedajú obsahu spisu najvyššieho súdu. Sťažovateľ do spisu najvyššieho súdu pravdepodobne nenahliadol; nahliadol iba do spisu okresného súdu. Písomné dôkazy preukazujúce oznámenie miesta a času verejného vyhlásenia rozsudku a samotné verejné vyhlásenie rozsudku sú však v spise najvyššieho súdu. Treba preto prisvedčiť predsedovi najvyššieho súdu, že miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bol oznámený v súlade so zákonom a rozsudok bol vyhlásený verejne.

Zároveň možno dospieť k záveru, že v tejto časti sťažnosti nedošlo k porušeniu označených článkov ústavy. Preto ústavný súd tejto časti sťažnosti nevyhovel (bod 4 výroku nálezu).

K námietke, že najvyšší súd neposkytol sťažovateľovi ochranu napriek tomu, že okresný súd rozhodol v danej veci bez nariadenia pojednávania

Podľa názoru sťažovateľa okresný súd porušil jeho základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy tým, že v rozpore s ustanovením § 234 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku návrh na obnovu konania zamietol bez nariadenia pojednávania. Toto pochybenie nebolo napravené v odvolacom konaní krajským súdom, ale ani najvyšším súdom na základe mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora.

Predseda najvyššieho súdu poukazuje na skutočnosť, že vady podľa § 237 Občianskeho súdneho poriadku, ktoré namietal generálny prokurátor v mimoriadnom dovolaní, boli predmetom súdneho prieskumu už skôr, a to v konaní o dovolaní sťažovateľa vedenom najvyšším súdom pod sp. zn. 2 Cdo 71/2004, pričom podľa uznesenia z 11. júna 2004 neboli takéto vady zistené. Vychádzajúc z nezmeniteľnosti a záväznosti právoplatného rozhodnutia súdu bolo preto potrebné vysloviť, že záver najvyššieho súdu o neexistencii vád uvedených v § 237 Občianskeho súdneho poriadku nie je možné nerešpektovať ani v rámci mimoriadneho dovolania podaného v tej istej veci generálnym prokurátorom.

Podľa názoru ústavného súdu argumentáciu najvyššieho súdu nemožno považovať za zjavne neodôvodnenú či za arbitrárnu. Niet preto ani ústavne relevantného dôvodu zasahovať do tejto časti záverov najvyššieho súdu.

Ústavný súd konkrétne poukazuje na okolnosť, že sťažovateľ v podanom dovolaní nenamietal skutočnosť, že okresný súd rozhodol bez nariadenia pojednávania, hoci takáto námietka by zodpovedala ustanoveniu § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom. Napriek tomu v zmysle § 242 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku bolo povinnosťou najvyššieho súdu z úradnej moci skúmať existenciu niektorej zo skutkových podstát uvedených v § 237 Občianskeho súdneho poriadku. Najvyšší súd takýto prieskum vykonal, avšak dospel k záveru, že žiadna z týchto skutkových podstát nebola naplnená, a preto uznesením sp. zn. 2 Cdo 71/2004 z 11. júna 2004 dovolanie sťažovateľa odmietol. Vo vzťahu k otázke existencie alebo neexistencie niektorej zo skutkových podstát uvedených v § 237 Občianskeho súdneho poriadku treba toto uznesenie považovať za rozhodnutie vo veci samej. Ak je všeobecný súd v zmysle § 135 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku povinný vychádzať z právoplatného rozhodnutia iného orgánu, potom a fortiori je povinný vychádzať z právoplatného rozhodnutia súdu, ktorý v rámci svojej zákonnej právomoci meritórne riešil rovnakú otázku, i keď na základe návrhu iného subjektu. Zmyslom inštitútu mimoriadneho dovolania nie je preskúmavanie rozhodnutí najvyššieho súdu vydaných v dovolacom konaní. Koniec koncov podľa ustanovenia § 243f ods. 2 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku mimoriadne dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu súdu, ktorým sa rozhodlo o dovolaní alebo mimoriadnom dovolaní. Pri akceptovaní právneho názoru sťažovateľa by bolo fakticky možné opätovne preskúmať meritórne závery najvyššieho súdu pri rozhodovaní o dovolaní v rámci neskoršieho konania o mimoriadnom dovolaní. Pokiaľ sťažovateľ nebol spokojný so závermi uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 71/2004 vo vzťahu k prípustnosti dovolania podľa § 237 Občianskeho súdneho poriadku, mohol podať sťažnosť ústavnému súdu.

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti nebolo možné vyhovieť ani tejto časti sťažnosti (bod 4 výroku nálezu).

K ostatným výrokom nálezu

Keďže ústavný súd vyslovil porušenie označených článkov ústavy rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 1 M Cdo 1/2005 z 25. októbra 2005, podľa § 56 ods. 2 a 3 písm. b) zákona o ústavnom súde toto rozhodnutie zrušil a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie (bod 2 výroku nálezu), v ktorom všeobecný súd bude pokračovať v mimoriadnom dovolacom konaní.

V ďalšom postupe je najvyšší súd viazaný právnym názorom ústavného súdu vysloveným v tomto rozhodnutí (§ 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde). Najvyšší súd je tiež viazaný rozhodnutím o vrátení veci na ďalšie konanie, ktoré je vykonateľné jeho doručením (§ 56 ods. 7 zákona o ústavnom súde).

Ústavný súd priznal úspešnému sťažovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia advokátom, a to za prevzatie a prípravu zastupovania a podanie sťažnosti v roku 2006, ako aj za stanovisko k vyjadreniu predsedu najvyššieho súdu v roku 2007. Za prvé dva úkony priznal po 2 730 Sk a za tretí úkon 2 970 Sk. Sťažovateľovi prináležal ešte režijný paušál, a to dvakrát po 164 Sk a jedenkrát 178 Sk. Odmenu za zastupovanie (bez režijného paušálu) v sume 8 430 Sk bolo potrebné zvýšiť o 19 % dane z pridanej hodnoty, teda na sumu 10 031,70 Sk. Spolu s režijným paušálom sú celkové trovy právneho zastúpenia sťažovateľa, ktoré je najvyšší súd povinný uhradiť jeho právnomu zástupcovi 10 537,70 Sk (bod 3 výroku nálezu).

Priznanú úhradu trov právneho zastúpenia je najvyšší súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 Občianskeho súdneho poriadku).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. októbra 2007